

Ιστορικά - Έθνικά

40 χρόνια από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο

Άμμόχωστος: Η πόλη-Φάντασμα*

«...μέσα από τὸ συρματοπλέγμα τῆς ντροπῆς...»

Σαράντα χιλιάδες πρόσφυγες τῆς Ἀμμοχώστου, σαράντα χρόνια τώρα, κοιτοῦν μὲ πόνο τὴν πόλη τους μέσα ἀπὸ ἓνα συρματοπλέγμα.

Πίσω ἀπὸ τὰ φτιαχτὰ ψεύτικα σύνορα τῆς Δερύνειας, μὲ τηλεσκόπια ἀγναντεύουν τὰ σπίτια τους καὶ τὶς αὐλές.

Τὰ σπίτια χάσκουν ἐτοιμόρροπα, ἄδεια. **Τὰ** δένδρα μεγάλωσαν στοὺς δρόμους. **Τὰ** αὐτοκίνητα ἐγκαταλελειμένα. **Οἱ** ἀμμουδιές γεμάτες χόρτα. **Οἱ** δρόμοι γεμάτοι φίδια. **Βουβή** κι ἐρημωνένη ἡ πόλη, ἀντὶ γιὰ κατοίκους ἔχει ἐρπετά, ἀρπακτικά, τρωκτικά καὶ... στρατιῶτες ποὺ περιπολοῦν.

Ἡ Ἀμμόχωστος εἶναι μιὰ πόλη-φάντασμα...

* * *

Ἡ πόλη βρίσκεται στὶς ἀνατολικές ἀκτὲς τῆς Κύπρου, ἐκεῖ ποὺ σμίγει ἡ Ἀνατολή μὲ τὴν Δύση. **Εἶναι** ἡ διάδοχος τῆς ἀρχαίας Σαλαμίνας, ποὺ γιὰ χίλια χρόνια ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῆς Κύπρου. **Τὴν** πόλη τὴν ἔχτισε ὁ Πτολεμαῖος Φιλάделφος ὁ Β΄ καὶ τὸ ὄνομά της σημαίνει πὼς εἶναι *χοιμένη* στὴν ἄμμο.

Στὴν περίοδο τῆς ἐνετικής κατοχῆς, κατὰ τὸ 12^ο αἰῶνα, ἡ πόλη ἦταν στὴ χρυσὴ ἐποχὴ της. **Τότε** οἱ κάτοικοί της ἦταν οἱ πλουσιό-

τεροι άνθρωποι του κόσμου. Τὸ χρυσάφι καὶ τὰ μαργαριτάρια ἦταν ἄφθονα. Μέσα στὴν πόλη ἀκούγονταν ἑκατὸ διαφορετικὲς γλωσσες. Θαυμάσιες κατοικίες καὶ μεγαλοπρεπεῖς ναοὶ τὴν ἐστόλιζαν καὶ πανίσχυρα τείχη μὲ πύργους καὶ ἐπάλξεις τῆς ἔδιναν ἀσφάλεια καὶ ξεχωριστὴ γραφικότητα. Ὁ πύργος τοῦ Ὁθέλλου καὶ τὸ λιοντάρι τοῦ Ἁγίου Μάρκου πάνω στὴν πύλη εἶναι τὰ κατάλοιπα αὐτῆς τῆς ἐποχῆς. Λέγεται ὅτι στὴν Ἀμμόχωστο ὑπῆρχαν 365 Ἐκκλησίες, πὺλ λειτουργοῦσαν ἀπὸ μιὰ φορὰ τὸ χρόνο. Στὸν περίφημο καθεδρικό ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, γοθτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς, στέφονταν οἱ φράγκοι Βασιλεῖς τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τῆς Κύπρου.

* * *

Ὅμως, τὴν περίοδο αὐτὴ τῆς εὐημερίας τὴν διαδέχθηκε ἡ φτώχεια καὶ ἡ παρακμὴ, ὅταν τὸ νησί τὸ κυριέυσαν οἱ Τοῦρκοι τὸ 1571. Τὸ 1878 οἱ Τοῦρκοι πούλησαν τὴν Κύπρο στοὺς Ἄγγλους. Μέσα ἀπὸ πολλοὺς κραδασμοὺς καὶ δυσκολίες ἡ νέα Ἀμμόχωστος κατάφερε νὰ ἀναπτυχθεῖ καὶ πάλι καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὴν δευτέρη χρυσὴ ἐποχὴ της, γύρω στὰ μέσα τοῦ 20^{οῦ} αἰώνα.

Κι ἔτσι, λίγο πρὶν τὸ 1974, ἡ Ἀμμόχωστος ἦταν μιὰ ἀναπτυγμένη ἐμπορικὴ πόλη, πλούσια καὶ μὲ ὄνειρεμένη ὁμορφιά.

Ἡ πόλη τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Βαρνάβα, τοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, ἦταν γεμάτη μὲ Ὁρθόδοξες Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες, σχολεῖα καὶ μέγαρα. Τὸ λιμάνι της ἦταν τὸ μεγαλύτερο τῆς Κύπρου. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν εἰσαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν τῆς Κύπρου γινόταν ἀπὸ ἐκεῖ. Ἡ Ἀμμόχωστος ἦταν τὸ πρῶτο ἐμπορικὸ καὶ τουριστικὸ κέντρο τοῦ νησιοῦ.

* * *

Καὶ ἦρθε ἡ μαύρη ὥρα τῆς εἰσβολῆς...

20 Ἰουλίου 1974. Οἱ Τοῦρκοι, μὲ τὸ σχέδιο «Ἀττίλας», μὲ πρόφαση τὴν ἀποκατάσταση τῆς τάξεως, πὺλ εἶχε διασαλευθεῖ λόγῳ τοῦ *πραξικοπήματος*, εἰσβάλλουν στὸ νησί. Γίνεται ἀπόβαση στὸ βόρειο μέρος τοῦ νησιοῦ, στὴν Κερύνεια. Οἱ Τοῦρκοι χαρακτήρισαν τὴν ἐπιχείρησή τους εἰρηνικὴ. Ἀλλά, ὁ ἀπολογισμὸς της ἦταν φόνοι, ἐμπρησμοί, βομβαρδισμοί, βεβηλώσεις, κλοπὲς καὶ λεηλασίες. **Καὶ**

ενώ τὸ Συμβούλιο Ἀσφάλειας τοῦ Ο.Η.Ε. διατάσσει κατάπαυση τοῦ πυρός, ὁ «Ἀττίλας» δὲν συμμορφώνεται. Ὑπουλα ἐπεκτείνει τὸ προγεφύρωμά του γύρω ἀπὸ τὴν Κερύνεια. Γιὰ νὰ ἀκολουθήσει ἡ δεύτερη εἰσβολή.

14 Αὐγούστου 1974. Οἱ Τούρκοι μὲ τὸν «Ἀττίλας II» βομβαρδίζουν τὴν Ἀμμόχωστο. Οἱ κάτοικοι τῆς πόλης ἀπὸ φόβο τὴν ἔχουν ἤδη ἐκκενώσει. Στὶς 16 Αὐγούστου, ὁ τουρκικὸς στρατὸς εἰσβάλλει στὴν ἐγκαταλελειμμένη πόλη καὶ τὴν λεηλατεῖ. Ἡ ὁμορφὴ πόλη εἶναι πλέον ἓνας σωρὸς ἀπὸ ἐρείπεια.

Σὲ λίγο τὸ ἐγκλημα ἔχει ὀλοκληρωθεῖ...

Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπαρχίας Λευκωσίας καὶ ὀλόκληρες οἱ ἐπαρχίες Μόρφου καὶ Καρπασίας βρίσκονται ὑπὸ τουρκικὴ κατοχή. Τὸ 37% τοῦ κυπριακοῦ ἐδάφους εἶναι κατεχόμενο.

Οἱ Ἕλληνες τῶν κατεχομένων –τραγικὰ θύματα τῆς περιστάσης– διώχθηκαν ἀπὸ τὰ σπίτια τους. Λίγοι ἔμειναν ἐγκλωβισμένοι μέσα. Οἱ Τούρκοι ἔφεραν δικούς τους ἐποίκους στὶς κατεχόμενες περιοχές, τῶν γηγενῶν.

Εἰδικὰ ὅμως γιὰ τὴν πόλη τῆς Ἀμμοχώστου ἴσχυσε διαφορετικὸ καθεστῶς, μοναδικὸ σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Ἀποφασίστηκε νὰ μὴν ἐποικισθεῖ, ἀπὸ ξένους, ἀλλὰ νὰ σφραγισθεῖ, νὰ μείνει ἀκατοίκητη καὶ νὰ τὴν ἐπιτηρεῖ στρατὸς ἀπὸ τὰ Ἠνωμένα Ἔθνη. Κι ἔτσι ἀπὸ τότε ἡ Ἀμμόχωστος παραμένει μιὰ πόλη-φάντασμα. Μιὰ πόλη ποὺ ἀποτελεῖ ἓνα ἰσχυρὸ διαπραγματευτικὸ χαρτὶ στὰ χέρια τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι ἄλλοτε ἀπειλοῦν ὅτι θὰ τὴν ἐποικίσουν κι ἄλλοτε ὑπόσχονται ὅτι θὰ τὴν δώσουν πίσω ζητώντας ἀνταλλάγματα...

* * *

Ἰούλιος 2014. Σαραντα χρόνια μετὰ τὴ βίαιη εἰσβολὴ τοῦ Ἀττίλα στο μαρτυρικὸ νησί.

Τὸ δίκαιο δὲν ἔχει ἀποκατασταθεῖ ἀκόμη. **Τ**ὸ φριχτὸ ἔκλημα συνεχίζεται. **Ο**ἱ εἰσβολεῖς περιφρονοῦν τὰ Ψηφίσματα τῶν Ἑνωμένων Ἐθνῶν γιὰ ἀποχώρηση τοῦ στρατοῦ κατοχῆς καὶ τῶν ἐποίκων.

Σαράντα χρόνια ἀπὸ τότε τὸ δάκρυ δὲν ἔχει στεγνώσει ἀκόμη...

Οἱ μάνες καὶ οἱ συγγενεῖς τῶν 1619 ἀγνοουμένων ἀναζητοῦν τοὺς ἀγαπημένους τους. **Τ**ὸ δράμα τῶν ἐγκλωβισμένων συνεχίζεται. **Κ**αὶ οἱ 200.000 πρόσφυγες νοσταλγοῦν νὰ γυρίσουν στὰ σπίτια ποὺ γεννήθηκαν...

Σαράντα χρόνια ἀπὸ τότε... **Κ**αὶ οἱ πρόσφυγες τῆς Ἀμμοχώστου ἀγναντεύουν ἀκόμη τὴν ἀγαπημένη πόλη τους μέσα ἀπὸ τὸ *συρματοπλέγμα τῆς ντροπῆς*.

«**Α**νοίξετε!... Ἀφήσαμε τὴν ψυχὴ μας μέσα...», φωνάζουν... **Κ**αὶ μᾶς σπαράζουν τὴν καρδιά.

Ἡ πόλη-φάντασμα τοὺς περιμένει...

(*) Περίοδ. «Πρὸς τὴ ΝΙΚΗ», ἀριθμ. 774/Αὐγούστος 2014. Ἐπιμέλ. ἡμετ.

